

Styrket miljø-, natur- og biodiversitets profil på landbrugsbedrifterne

Workshop II

2. December 2025



Innovationscenter
for Økologisk Landbrug



Funded by
the European Union
NextGenerationEU

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION



**Workshop om en styrket miljø-,
natur- og biodiversitetsprofil
på landbrugsbedrifterne**

VELKOMMEN



**Præsentation af formål med dagens workshops og
hovedpunkter i det, vi arbejder med i projektet**

v/Projektleder Anette Marqvardsen

Projektets formål

At fremme en bæredygtig udvikling af landbrugsbedrifterne og sektorernes øvrige aktører, med fokus på at styrke bedrifternes miljø-, natur- og biodiversitetsprofil.

Fokus på **E**SG

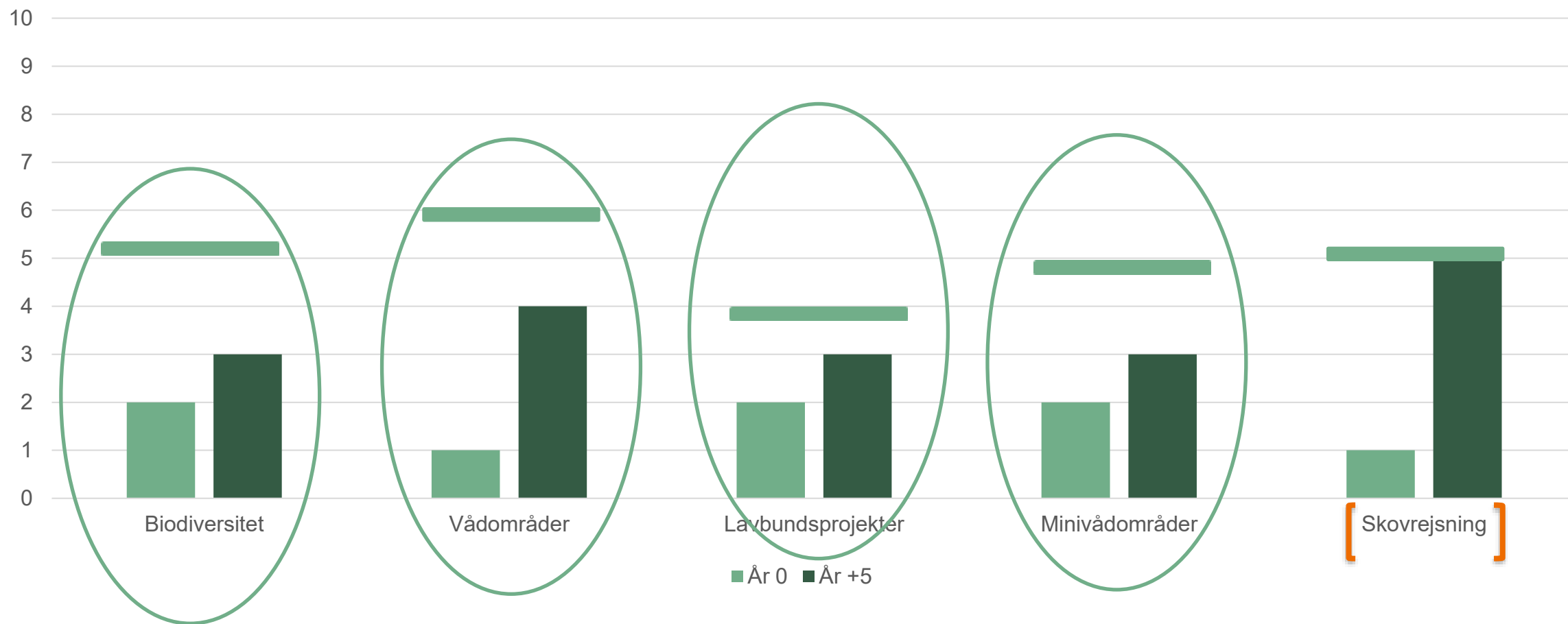


Hvordan?



- Med udgangspunkt i landbrugsbedrifterne og aktørerne omkring bedrifterne, vil vi søge at opnå enighed om en fælles bæredygtighedsrapportering.
- Ved at udarbejde en miljø-, natur- og biodiversitetsprofil for den enkelte bedrift hvor det vurderes hvordan potentialerne kan indfries
- Ved at udarbejde et helhedsorienteret beslutningsstøtteværktøj, der kan danne grundlag for at træffe de rigtige beslutninger og dermed styrke bedriftens miljø-, natur- og biodiversitetsprofil

En styrket natur- miljø og biodiversitetsprofil?



Status



Projektmidler er bevilliget for 2026 😊

Workshops, interview med interessenter, artikler og notater

- fokus på ESG rapportering, EU-krav og ønsker fra aftagervirksomheder, finansielle institutioner samt bedrifterne
- Afdækning af aktørernes behov for at kunne tegne en grøn profil
- Afdækning af nye forretningsmodeller
- Potentialeanalyser
- Digital demonstrationsmodel

Formål med dagens workshop

- At finde løsninger til, hvordan ESG's miljø-, natur- og biodiversitetsindsatser kan integreres og skabe værdi i landbruget.
- At undersøge, hvordan ESG's miljø-, natur- og biodiversitetsindsatser kan omsættes til forretningsmuligheder og skabe værdi i hele landbrugets værdikæde.



Dagens program v/Ivan Damgaard

Formiddagens program



Kl. 09:00-10:00 **Velkomst, introduktion og dagens program**

- ❖ **Præsentation af formål med dagens workshops og hovedpunkter i det, vi arbejder med i projektet.**
v/afdelingsleder og projektleder Anette Marqvardsen, SEGES Innovation
- ❖ **Præsentation af dagens program**
v/chefkonsulent Ivan Damgaard, SEGES Innovation
- ❖ **Kort præsentationsrunde af deltagerne** – hvem er jeg og hvad er mine forventninger til workshoppen.

Kl. 10:00-12:00 **Workshop 1**

Intro til workshop - *v/specialkonsulent Frank Bondgaard, SEGES Innovation*

Landmændenes syn på arbejdet med ESG, miljø-, natur-, og biodiversitetsindsatser

v/ordstyrer og chefkonsulent Ivan Damgaard, SEGES Innovation

Oplæg 1	Planteavl:	Ejer/leder Klaus Flemming Pedersen, Heinemosegaard
Oplæg 2	Kvægbrug:	Direktør/ejer Svend Brodersen, Gram og Nybøl Godser
Oplæg 3	Griseproduktion:	Ejer Klaus Kristensen, Erslev på Mors

Kl. 12:00-12:45 **Frokost**

Eftermiddagens program



Kl. 12:45-14:45

Workshop 2

Hvordan kan ESG, miljø-, natur-, og biodiversitetsindsatser forretningsgøres?

v/ordstyrer og chefkonsulent Ivan Damgaard, SEGES Innovation

Oplæg 1 Direktør/ejer Bertel Hestbjerg, Hestbjerg Økologi

Oplæg 2 Vice president Ejnar Schultz, Arla Foods

Oplæg 3 Strategic project manager, Pernille Hartington, COOP

Oplæg 4 Director ESG, Jens Bligaard, SEGES Innovation

Kl. 14:45-15:15

Netværkskaffe

Kl. 15:15-15:45

Fælles drøftelse, refleksion og læringspunkter fra de to workshops

Hvordan håndteres de mange forskellige tilgange til udfordringerne?

v/Projektleder Anette Marqvardsen, SEGES Innovation.

Kl. 15:45-16:00

Evaluering af workshopen og næste skridt – grøn profilering af landbrugsbedrifter

v/specialkonsulent Frank Bondgaard, SEGES Innovation

Kl. 16:00

Tak for i dag

Kort præsentationsrunde

Kort præsentationsrunde

- Hvem er jeg?
- Mine forventninger til dagens workshop?

Workshop 1

**Landmændenes syn på arbejdet med ESG
og specielt på miljø-, natur-, og
biodiversitetsindsatser**

Intro til Workshop I

v/specialkonsulent Frank Bondgaard

Fokus på **E**SG

Highlights fra bediftsbesøg på tværs af case-bedrifter i 2025:

- Generelt positiv over for grøn profilering som "license to produce".
- Grøn profilering er en nødvendighed, men ikke altid en økonomisk gevinst.
- Der er behov for centralisering af ESG-data, som skal være valide og fagligt funderede.
- Greenwashing skal undgås – det kan skade både renommé og forretning
- Modeller for E-profilering skal udvikles og testes. Gerne med udgangspunkt i eksisterende regler og nøgletal.
- Samarbejde på tværs af værdikæden er afgørende – både lokalt og nationalt
- Tredjepartsverificering og klar dokumentation er ønsket for at sikre troværdighed

Der opleves en del barrierer og regulatoriske udfordringer.

Usikkerhed omkring klimaafgifter, især for græssende dyr på lavbundsjorder.

Ligeledes kan der være manglende økonomisk incitament til at implementere tiltagene.

Notat i AP2: Aftagervirksomhederne og de finansielle institutioners behov

Systemisk og strategisk tilgang nødvendig

Grøn omstilling i landbruget kræver integration af ESG-rapportering i drift, finansiell vurdering og markedsadgang. Fokus på miljø, klima, natur og biodiversitet skal være en del af strategien.

Bred fælles interesse – men også udfordringer

Aftagervirksomheder, finansielle institutioner og landmænd ønsker bedre datagrundlag og fælles standarder. Betydelige praktiske og regulatoriske barrierer skal adresseres.

MRV - Monitoring, Reporting, Verification kan være med til at sikre datakvalitet og troværdighed.

ESG-data skal bruges aktivt

Ikke kun som compliance-værktøj, men som strategisk styringsredskab. EU-lovgivning stiller krav om dokumentation af bæredygtighed.

Landbrugets potentialer og udfordringer

Kan levere på centrale ESG-indikatorer, men afhænger af stabile politiske rammer, økonomiske incitamenter og troværdig dokumentation

Strategisk mulighed for dansk landbrug

ESG-arbejde er ikke kun teknisk, men en chance for at positionere sig som klima- og biodiversitetsaktør. Kræver strukturer, incitamenter og partnerskaber.

Risikoområder som er verificeret i AP2

18

Økonomiske risici	Manglende markedsdrevne modeller og usikkerhed om økonomiske incitamenter.
Uvildighed og sikring mod greenwashing	Troværdig dokumentation sikret af betroet tredjepart.
Finansiering	Finansiering af betroet tredjepart.
Regulatoriske usikkerheder	Uforudsigelig lovgivning og komplekse støtteordninger. Datamæssige udfordringer. Behov for pålidelige data/datavalidering af MRV, biodiversitet, miljøeffekter osv. samt løbende ændring af denne data.
Samarbejde og barrierer	Uklare roller og ansvar i værdikæden. Ligeledes kan der være konkurrencemæssige udfordringer i værdikæden mellem aktører.
Praktiske begrænsninger	Fysiske, tekniske og godkendelsesmæssige udfordringer ved implementering af miljø-, klima-, natur- og biodiversitetsindsatser. En del tiltag vil f.eks. ikke kunne få landzonetilladelse, miljøgodkendelse mv.

Workshop I:

Landmændenes syn på arbejdet med ESG og specielt på miljø-, natur-, og biodiversitetsindsatser



v/ordstyrer og chefkonsulent Ivan Damgaard, SEGES Innovation

Oplæg 1	Planteavl:	Ejer/leder Klaus Flemming Pedersen, Heinemosegaard
Oplæg 2	Kvægbrug:	Direktør/ejer Svend Brodersen, Gram og Nybøl Godser
Oplæg 3	Griseproduktion:	Ejer Klaus Kristensen, Erslev på Mors

Workshop I: Landmændenes syn på arbejdet med ESG og specielt på miljø-, natur-, og biodiversitetsindsatser

v/ordstyrer og chefkonsulent Ivan Damgaard, SEGES Innovation



- ❖ Hvordan arbejder du med ESG og specielt med miljø-, natur-, og biodiversitetsindsatser i din virksomhed?
- ❖ Bruger du ESG-data aktivt til forretningsudvikling og værdiskabelse eller til dokumentation og compliance i din virksomhed?
- ❖ Hvordan har arbejdet med disse indsatser påvirket udviklingen af din virksomheds økonomiske situation, virksomhedens produktionsgrene og virksomhedens forretningsmodeller?
- ❖ Hvilke værdier - både kroner og anden værdi - oplever du i dette arbejde for dig selv som ejer, virksomheden, det omgivende samfund og landbruget generelt?
- ❖ Hvordan sikrer du uvildighed og troværdighed i dokumentation af dine ESG-indsatser, og hvordan undgår du greenwashing?

Workshop I:

Landmændenes syn på arbejdet med ESG og specielt på miljø-, natur-, og biodiversitetsindsatser

v/ordstyrer og chefkonsulent Ivan Damgaard, SEGES Innovation



Drøftelser ved de enkelte borde

- Refleksioner på oplæg
- Hvordan skaber vi reel værdi med ESG og speciel miljø-, klima, og biodiversitetsindsatser – og for hvem?
- Hvordan balancer vi økonomi, drift, grønne indsatser og bæredygtig arealanvendelse?
- Hvordan styrker vi troværdighed, uvildighed og undgår greenwashing?

FROKOST

SEGES



Workshop 2

Hvordan kan ESG og specielt miljø-, klima-, og biodiversitetsindsatser forretningsgøres?

Indflyvning til workshop 2: Hvordan kan ESG og specielt miljø-, klima-, og biodiversitetsindsatser forretningsgøres?



v/Chefkonsulent Ivan Damgaard, SEGES Innovation

Inputs fra interviews og workshops med landmænd, aftagere, finansielle samarbejdspartnere

1. Dansk landbrugs økonomiske fundament bygger fortsat primært på animalsk produktion og foderbaseret planteavl

- a. Planteavl alene kan i dag ikke konkurrere økonomisk med værdiskabelsen fra animalsk produktion.
 - i. En reel barriere for omstilling mod mere plantebaseret produktion, selvom interessen for plantebaseret fødevareproduktion, specialafgrøder og nicheproduktion er stigende.

2. Multifunktionelle og bæredygtige tiltag opfattes som attraktive – men primært når de understøtter eksisterende kerneforretning

Nye muligheder vurderes positivt når de:

- a. har tilskudsfinansiering
- b. kan omsættes til højere salgspriser og/eller lavere omkostninger
- c. reducerer risiko for virksomheden
- d. forbedrer den grønne profil til såvel finansiell som ikke-finansiell værdiskabelse

Indflyvning til workshop 2: Hvordan kan ESG og specielt miljø-, klima-, og biodiversitetsindsatser forretningsgøres?



v/Chefkonsulent Ivan Damgaard, SEGES Innovation

Inputs fra interviews og workshops med landmænd, aftagere, finansielle samarbejdspartnere

3. Ikke-økonomisk værdiskabelse er en voksende drivkraft

Landmændene vægter i stigende grad at fokusere på licence to produce:

- a. lokal legitimitet
- b. tiltag på klima/miljø, naturpleje og biodiversitet
- c. fællesskaber, kulturliv, rekreation og naboskab
- d. langsigtet ejendoms-, omdømme- og markedsværdi.

Dette hjælper dog kun forretningsmæssigt, når der eksisterer et økonomisk råderum i virksomheden og der min. kan søges målrettede tilskud.

4. Markedet for nye bæredygtige forretningsmodeller er lovende – men indtil videre umodent

- a. Der er mange eksisterende og spirende forretningsmuligheder, der leverer på Grøn Trepert og specielt miljø, natur og biodiversitet, men kun få er i dag økonomisk bæredygtige uden tilskud eller via markedsmæssige fordele.

Indflyvning til workshop 2: Hvordan kan ESG og specielt miljø-, natur-, og biodiversitetsindsatser forretningsgøres?



v/ordstyrer og chefkonsulent Ivan Damgaard, SEGES Innovation

Inputs fra interviews og workshops med landmænd, aftagere, finansielle samarbejdspartnere

Samlet viser afdækningen:

- ❖ et landbrug med stor vilje og omstillingsparathed
- ❖ stor nysgerrighed på multifunktionelle tilgange
- ❖ landbruget skal og mange er klar til, at tænke værdiskabelse bredt og langsigtet - ikke kun kroner
- ❖ et begrænset økonomisk råderum på daglig drift i "ren" planteavl er en barriere
- ❖ realistiske krav til dokumentation – "ikke en tung administrativ klods"
- ❖ målrettede tilskudsmuligheder
- ❖ en tilpasset moms på f.eks. dansk producerede plantebaserede fødevarer
- ❖ et pant- og skattesystem, der understøtter den ønskede bæredygtige udvikling
- ❖ stort behov for klare rammevilkår – flere år frem i tiden, før der investeres
- ❖ et holistisk regelsæt for landbrugsvirksomheden – modsat opdelte og specifikke regler
- ❖ stærke horisontale partnerskaber mellem landmænd
- ❖ stærke vertikale partnerskaber med aftagerleddet om konkrete markedsmuligheder

Workshop 2: **Hvordan kan ESG og specielt miljø-, klima-, og biodiversitetsindsatser forretningsgøres?**

v/ordstyrer og chefkonsulent Ivan Damgaard, SEGES Innovation



- | | |
|---------|--|
| Oplæg 1 | Direktør/ejer Bertel Hestbjerg, Hestbjerg Økologi |
| Oplæg 2 | Vice president Ejnar Schultz, Arla Foods |
| Oplæg 3 | Strategic project manager, Pernille Hartington, COOP |
| Oplæg 4 | Director ESG, Jens Bligaard, SEGES Innovation |

Workshop 2: Hvordan kan ESG og specielt miljø-, klima-, og biodiversitetsindsatser forretningsgøres?

v/ordstyrer og chefkonsulent Ivan Damgaard, SEGES Innovation



Temaer:

- ❖ Hvordan arbejder I med forretningsgørelse af indsatser på ESG og specielt miljø-, natur-, og biodiversitetsindsatser i din virksomhed?
- ❖ Hvilke indikatorer og datasæt bør efter jeres mening standardiseres for at sikre sammenlignelig ESG-rapportering i jeres værdikæder?
- ❖ Hvordan ser I koblingen mellem ESG-profilering og forretningsmuligheder?
- ❖ Hvor vigtigt er jeres vertikale samarbejder i jeres værdikæde - anfør gerne eksempler på samarbejder, der øger værdiskabelsen i alle led af værdikæden

Hestbjerg Økologi

Marianne og Bertel Hestbjerg



1500 økologiske TN70 søer
30 medarbejdere
1000 Hektar
Produktion på 8 ejendomme

Henrik Bovbjerg (partner)
Bovbjerg Økologi
Bovbjerg Genetics





An aerial photograph of a vast agricultural landscape. The foreground and middle ground are dominated by long, straight rows of young, green trees planted in a field. A small, irregular pond is situated in the lower right quadrant, next to a dirt road that curves around it. To the right of the pond, a paved road runs vertically. The background shows a mix of green fields, brown harvested areas, and dense forests under a clear sky. The text 'ØKOGRIS 100% SUND FORNUFT' is overlaid in the bottom left corner.

ØKOGRIS
100% SUND FORNUFT

Bertels Gris

By Organic Pork



Samarbejds- partnere



COOP

Poppelgris

Dansk Cater

Bertels Gris

Eget direkte salg

Hestbjergs Naturgrise



Forretnings – gørelse ESG



Drevet af lyst

- Indledningsvis ingen tanker omkring ESG
- Frigørelse fra ‘ræs mod bunden’
- Adskillelse fra normen
- Drevet af velfærd – økonomisk opnåeligt
- Overbevist om der ville være kunder
- Produkt før aftale



Forretnings- gørelse ESG

- ESG 'kommer til' (CSRD /CSR)
- Dyrevelfærd
- Plads til natur
- Biodiversitet
- Klima / CO-2
- Recirkulering/madspild/cirkulær



Forretnings - gørelse ESG



Hønen eller ægget?

- Ingen adgang til penge uden stærk ESG profil.....!!!
- Betaling for CO-2 reduktion....!!!
- Straffes for at 'levere'



Forretnings – gørelse ESG

Formidling

- Film, billeder, foldere, kundebesøg
- SoMe
- I udgangspunktet positiv ifht samfundsønsker





*”Vi arbejder for, at hvis du
blev genfødt som gris, så
ville du ønske at du
havne her hos os i
Hestbjerg Økologi”*



hestbjerg.dk



hestbjergokologi



Oplæg 4. Director ESG, Jens Bligaard, SEGES Innovation

Jens vil du sætte dine PP ind her

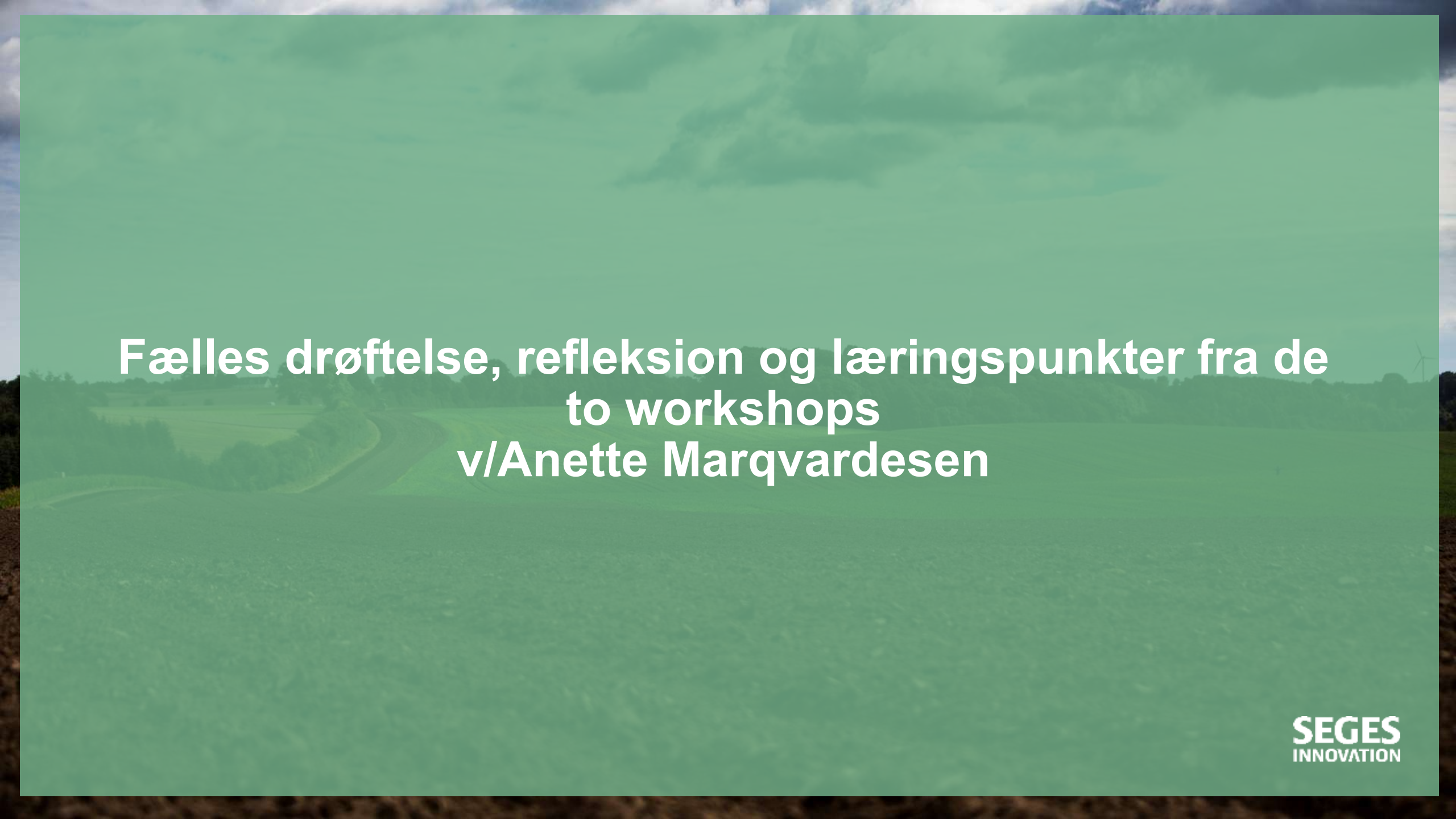
Workshop 2: Hvordan kan ESG og specielt miljø-, klima-, og biodiversitetsindsatser forretningsgøres?

v/ordstyrer og chefkonsulent Ivan Damgaard, SEGES Innovation



Drøftelser ved de enkelte borde

- Refleksioner på oplæg
- Hvordan kan ESG og specielt miljø-, natur- og biodiversitetsindsatser omsættes til reel forretningsværdi i hele værdikæden?
- Hvordan skaber vi stærkere horisontale og vertikale samarbejder, som giver værdi til både miljø-, natur-, og biodiversitet, den enkelte landmand, en gruppe af landmænd, aftagere og forbrugere?
- Hvilke nye forretningsområder, nye forretningsporteføljer og nye værdikæder er der indenfor ESG og specielt miljø, natur & biodiversitet



Fælles drøftelse, refleksion og læringspunkter fra de to workshops v/Anette Marqvardesen

Fælles drøftelse, refleksion og læringspunkter fra de to workshops

V/Ordstyrer Anette Marqvardsen, SEGES Innovation.

42

Fælles drøftelse, refleksion og læringspunkter fra de to workshops

Hvordan håndteres de mange forskellige tilgange til udfordringer?



Evaluering af workshoppen og næste skridt – profilering af landbrugsbedrifter v/Frank Bondgaard

Evaluering af workshoppen og næste skridt - profilering af landbrugsbedrifter

V/Specialkonsulent Frank Bondgaard, SEGES Innovation

Evaluering af workshoppen

Næste skridt

- en styrket miljø-, natur- og biodiversitetsprofil på landbrugsbedrifterne**

Næste skridt - profilering af landbrugsbedrifter

V/Specialkonsulent Frank Bondgaard, SEGES Innovation

45

Platforme:

DataEstate - bruges til at lagre, behandle og analysere data

ESGreentool Climate og Report – klima og afrapportering

www.landmand.dk – her arbejder vi lige nu med at samle data i projektet

Farmtracking – anvendes på mange landbrug

Profilering af landbrugsbedrifter i 2026

Test af potentiale på landbrugsbedrifter i tæt samarbejde med ejere og rådgivere

Landbrug for adgang til test side på landmand.dk.

Metodebeskrivelse og anvendelse af platforme

Forretningsgørelse

Profilering - vi udvikler lige nu på www.landmand.dk

46

The screenshot displays the LANDMAND.DK website interface. The top navigation bar includes the logo, a home icon, and tabs for 'FORSIDE', 'FORETRUKKE', and 'NYHEDER'. The user 'Frank' is logged in. Below the navigation bar, there are four main sections: 'Tørvejorde og CO2 emissioner', 'Dansk Drænkort', 'Arealomlægning', and 'Potentialekortet'. The 'Tørvejorde og CO2 emissioner' section is circled in red and contains a form to input a CVR number to view specific markers. The 'Potentialekortet' section is also circled in red and contains a form to input a CVR number to view potential markers. A large red arrow points from the 'Tørvejorde og CO2 emissioner' section to a detailed map of the region, which shows various land use categories and markers. The map includes a legend on the right side with categories like 'Matrikler', 'Marker 2024', 'Vådområder og lavbund', and 'Minivådområder'. The bottom of the map shows a scale bar and a legend for the map's content.

LANDMAND.DK

FORSIDE FORETRUKKE NYHEDER Frank

Tørvejorde og CO2 emissioner
Konsulentinformation
Indtast cvr-nummer på den kunde du ønsker at se marker for.
CVR-nummer

Dansk Drænkort
Offentlig adgang
Klik her og få overblik over danske dræn og drænp projekter.

Arealomlægning

Potentialekortet
Intern testadgang
Indtast cvr-nummer på den bedrift du ønsker at se potentialekortet for.
CVR-nummer

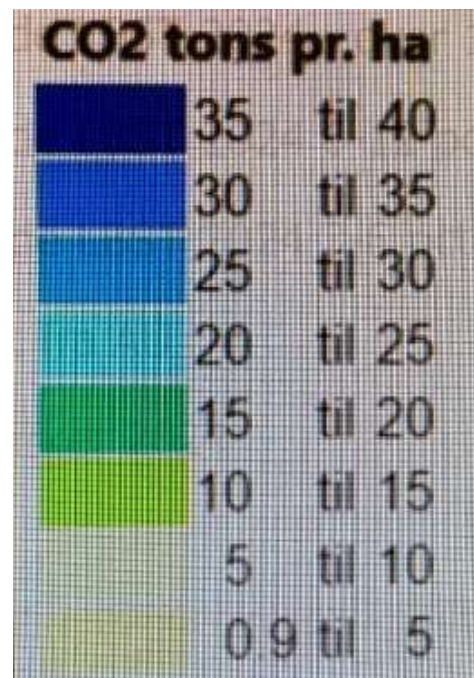
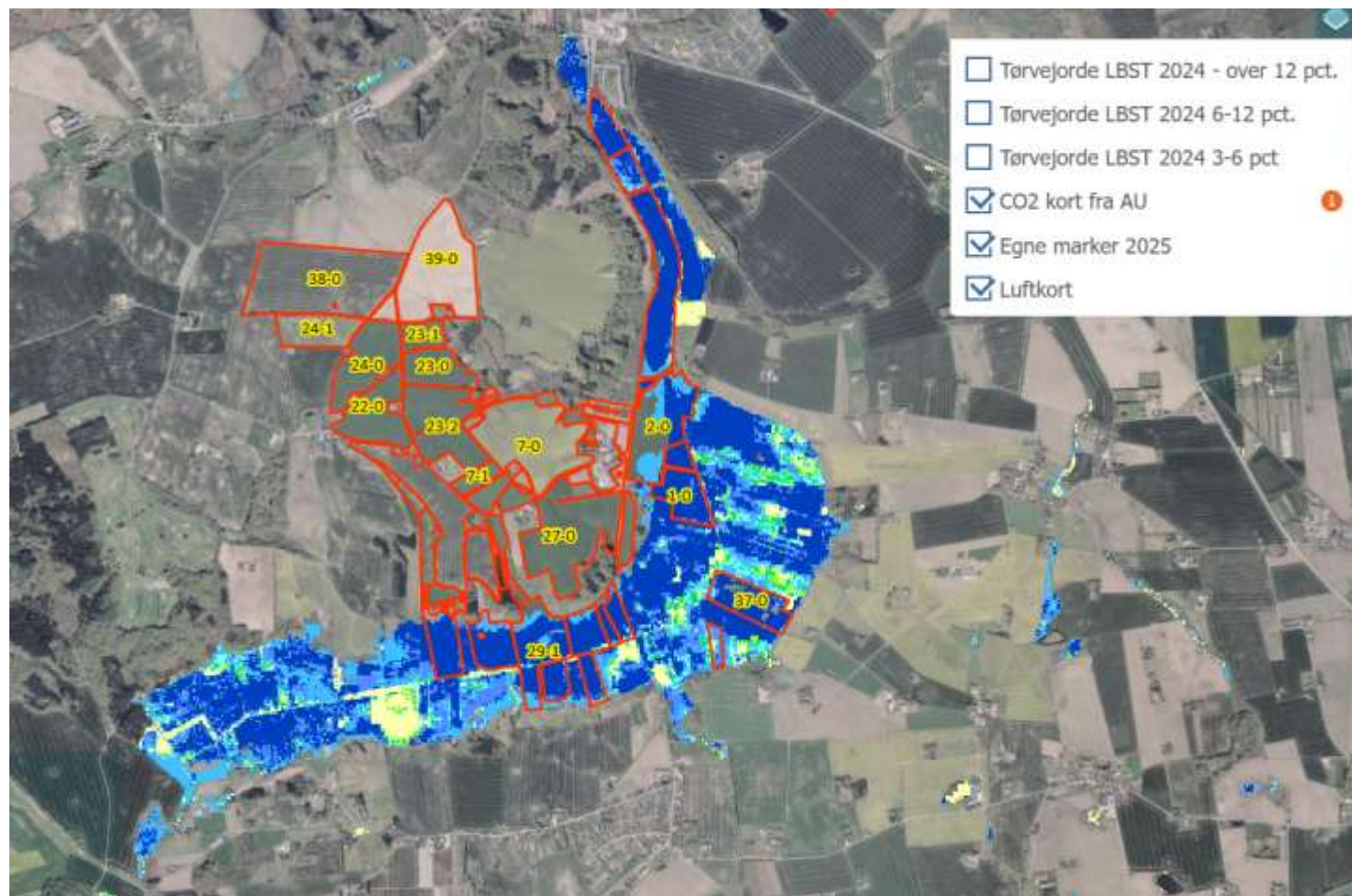
Map Legend:

- Matrikler
- Marker 2024
 - ☒ Mine marker 2024
 - ☒ Alle marker 2024
- Vådområder og lavbund
 - ☒ Potentielle vådområder
 - ☒ Potentielle lavbundsprojekter
- Minivådområder
 - ☒ mastercrossings_maxareal_point
 - ☐ Potentielle minivådområder, lerjord
 - ☐ Potentielle minivådområder, sandjord

Information Egne marker Oversigt over tørvejord på bedriften 2024 Minivådområder - Lerjord Minivådområder - Sandjord

SEGES INNOVATION

Troværdige data



De bedste offentlige data lige nu på CO2 emission

Tørvekort. Mogens Humlekrog Greve. Institut for Agroøkologi - Jordfysik og Hydropedologi, AU

Grundvandsstand – Simon Stienssen. Afdeling for Hydrologi, GEUS

CO2 emissioner – Sten Gyldenkerne. Institut for Miljøvidenskab - Atmosfæriske Emissioner og Modellering AU

Information

Egne marker 2024

Bedriftens tørvearealer 2025

Oversigt over tørvejord på bedriften 2025

Minivådområder - Lerjord 2025

Minivådområder - Sandjord 2025

Minivådområder - Lerjord 2025

Placerings nr.	Marknr	Afgrøde 2024	Drænopland, ha	Landbrugsarealer indenfor drænopland, pct	Vægtet effekt, KgN/ha	Effekt, (Kg N)	Moder	Moder CVR
177.123	6-0	Græs med kløver/lucerne, under 50 % bælglpl. (omdrift)	28,95	73,01	565	164	2	29056501
177.211	6-0	Græs med kløver/lucerne, under 50 % bælglpl. (omdrift)	134,05	79,01	586	786	2	29056501
177.625	23-0c	Græs med kløver/lucerne, under 50 % bælglpl. (omdrift)	31,57	94,48	594	188	3	29056501
177.743	24-0	Græs med kløver/lucerne, under 50 % bælglpl. (omdrift)	20,18	96,42	596	120	4	29056501
176.032	33-1	Silomajs med græsudlæg	43,06	74,93	551	237	4	39424568
176.227	33-1	Silomajs med græsudlæg	42,63	86,86	535	228	4	39424568
177.876	40-0	Brak, slåning	22,29	96,76	572	128	3	29056501
176.499	75-0	Silomajs	93,13	74,21	570	531	4	39424568
176.563	75-1	Græs og kløvergræs uden norm, under 50 % kløver (omdrift)	98,11	75,17	570	559	3	39424568



Tak for i dag